

Відбір команди України
на XXII Міжнародну олімпіаду з лінгвістики

19 і 20 квітня 2025 р.

Розв'язки задач першого туру

1. Стодсе

Приголосні мови стодсе можна розділити таким чином:

	Сибілянти (тобто шиплячі і свистячі)	інакше
Проривні / африкати	ts, ts^h, dz, tɕ^h, dʒ	p^h, b, d, k, g, ɕ, ɕ^h
Щілинні	s, s^h, z, ʒ, ʃ, ʃ	f, v, ɣ, ɣ, ʁ
Сонорні		r, l, j, m, n, ɲ

При перетворенні кореня у каузатив змін зазнає приступ (група приголосних перед голосною) першого складу, у якому можна виділити 5 позицій. При розподілі приголосних слід вважати, що вони опиняються у найправішій можливій позиції (не всі позиції мусять бути заповненими у слові):

	Позиція 1	Позиція 2	Позиція 3	Позиція 4	Позиція 5
Приголосна	Носова	Щілинні, не сибілянти	l / r / ∅	Проривна чи сибілянт	Не проривна і не сибілянт
Перетворення	m > v n > ∅	—	> ʃ , якщо № 4 сибілянт > z інакше	щілинна > африката, якщо № 5 не носова	—

Вставлені **v, ʃ, z** оглушуються до **f, ʃ, s** відповідно, якщо наступний звук глухий.

Завдання 1:

Корінь	Каузатив	Переклад
ʋldʒvə	ʋʒdʒvə	розростатися
fsəm	fʃtsəm	закривати
lun	zlun	отримувати
mdʒur	vʒdʒur	бути голодним
sɲl	ʃsɲl	підпалювати

Корінь	Каузатив	Переклад
ftsjae	fʃtsjae	загасити
ɲʒɹɹ	ɲʒdzɹɹ	терти
vrɹl	vzɹl	бути слизьким
ɣfɣra	ɣfsɣra	бути розкритим
nrgə	zgə	чекати

Завдання 2: **ʋvʒdzjɹ.**

2. Чабу

Числівники у мові чабу творяться таким чином:

Число	Назва
1	iŋki, ink
2	bab
$2 + a, 1 \leq a \leq 2$	bab eku A
5	efi tʃumtʃum
$5 + a, 1 \leq a \leq 4$	efi tʃumtʃum eku A
10	bab ef
$10 + a, 1 \leq a \leq 9$	bab ef eku A
20	ink ufe kor
$20 + a, 1 \leq a \leq 19$	ink ufe kor eku A

У таблиці літера *A* позначає назву числа *a*. Коли одиниця стоїть після знака додавання, її записують як **iŋki**. Коли одиниця стоїть перед знаком множення, її записують як **ink**.

Завдання 1:

1. bab eku bab
2. efi tʃumtʃum eku bab
3. ink ufe kor eku bab ef eku bab eku bab
4. bab ef eku efi tʃumtʃum eku iŋki
5. bab ef eku iŋki
6. ink ufe kor eku efi tʃumtʃum eku bab
7. bab ufe kor eku efi tʃumtʃum eku bab eku iŋki
8. bab ef eku efi tʃumtʃum

Завдання 2 (кольором виділено комірки, що містили помилки):

20	48	4	11	16	7
7	27	15	20	34	4
16	34	11	27	48	15
15	20	48	4	11	27
34	11	16	48	7	20
27	4	7	34	15	16

Завдання 3. Число 5 **efi tʃumtʃum** буквально означає «рука зігнута», а число 20 **ufe kor** — «людина повна», відповідно «зігнутий» — **tʃumtʃum**, «повний» — **kor**.

3. Вітотська мова

Порядок слів:

[обставина часу] — підмет — [додаток] — присудок-[час]-[підмет]

Підмет-займенник у першій і другій особі не записують, власник стоїть перед власністю.

Прямий додаток має суфікс **-na**, непрямий — **-mo**.

Суфікси часу: **-di** — минулий/теперішній, **-iti** — майбутній. Кінцева голосна суфікса зникає перед **-e**.

Дієслівні суфікси, що описують підмет:

	I одн.	I дв.	I мн.	II одн.	II дв.	II мн.	III одн.
ч. р.	cue	coco	caï	o	omicoï	omoi	e
ж. р.		caingai			omoïngoï		

Якщо двоїна позначає чоловіка та жінку, то використовується чоловіча форма. Займенники власності мають таку ж форму, за винятком третьої особи: **afemie** «його» і **afengo** «її».

Завдання 1:

- 14 **Jainoïna jiroiticaï.** *Софія, Алехандра, Марія та Франсиска кажуть:*
Ми вип'ємо води.
-
- 15 **Afemie o moona canoite.** *Луїсу кажуть:*
Він допоможе твоєму батькові.

Завдання 2:

- 16 **Omoi jofona jenodicue.** *Франсиска каже Педро, Карлосу і Хуану:*
Я шукаю/шукала ваш дім.

Завдання 3:

- 17 Мене кусає риба. **Chamu cuena ainide.**
-
- 18 Моя дружина вчора поспала. **Nauï cue ai inide.**

Завдання 4:

- 19 Ми повернемося до своєї матері.
Множина: **Caï eimo ifeiticaï.**
Двоїна чоловіків або змішана: **Coco eimo ifeiticoco.**
Двоїна жінок: **Caingai eimo ifeiticaingai.**

4. Маонанська мова

Означення йде після означуваного слова.

Істоти мають такі префікси:

- **ʔai¹**- — люди
- **ni⁴**- — великі тварини
- **nək⁸**- — дикі птахи
- **dɔ²**- — інакше

Множину позначають префіксом **kjɔŋ⁵**-, який замінює будь-який інший префікс. **dat⁸**- утворює іменник від дієслова, а **-Cɔk⁸** (де C — перша приголосного попереднього складу) додає значення «рішуче».

Завдання 1.

1. da:i²-na⁴	Е. смачний	хороший + їсти
2. dat⁸-na⁴	Н. їжа	іменник + їсти
3. dat⁸-tan³	D. одяг	іменник + одягати
4. dat⁸-put⁷-nam³	T. розбризкувач води	іменник + розбризкувати + вода
5. dɔ²-gjuŋ²	J. коник (комаха)	істота + коник
6. dɔ²-ka:i⁵-ŋa:m¹	A. погане курча	істота + курка + поганий
7. dɔ²-mu⁵-ni⁴	Q. свиня	істота + свиня + самиця
8. hi:u³-gwi²	N. кутній зуб	зуб + буйвол
9. kjɔŋ⁵-hi:u³-da:i²	I. хороші зуби	множина + зуб + хороший
10. kjɔŋ⁵-ka:i⁵-ni⁴	P. кури	множина + курка + самиця
11. na⁴-nək⁸	F. рішуче їсти	їсти + рішуче
12. nam³-nda¹	S. сльоза	вода + око
13. ni⁴-dzja:ŋ⁴	G. слон	великий + слон
14. ni⁴-gwi²-dak⁸	C. буйвол	великий + буйвол + самець
15. ni⁴-mu⁵	B. велике порося	великий + свиня
16. nək⁸-ka:i⁵	O. фазан	дикий + курка
17. nək⁸-ʔɛp⁷-la:n³	L. червоний крижень	дикий + качка + червоний
18. put⁷-pək⁸	R. рішуче розбризкувати	розбризкувати + рішуче
19. ʔai¹-na:n⁶	M. людина народу маонань	людина + маонань
20. ʔai¹-nda¹-la:n³	K. задрісна людина	людина + око + червоний

Завдання 2:

<u>kjɔŋ⁵-mu⁵-dak⁸</u>	кабани	множина + свиня + самець
<u>nda¹-da:i²</u>	хороше око	око + хороший
<u>tan³-tɔk⁸</u>	рішуче вдягатися	одягати + рішуче
<u>ɲa:m¹-tan³</u>	поганий для носіння	поганий + одягати

Завдання 3:

<u>kjɔŋ⁵-nda¹</u>	очі	множина + око
<u>put⁷</u>	розбризкувати	розбризкувати
<u>kjɔŋ⁵-gwi²-ni⁴</u>	буйволиці	множина + буйвол + самець
<u>dɔ²-ʔɛp⁷</u>	домашня качка	істота + качка
<u>ʔai¹-tan³</u>	хтось вдягнений	людина + одягати

Завдання 4: Коник, який п'є воду.

Завдання 5: dɔ²ɲa:n⁶ позначає домашнього птаха, а nɔk⁸ɲa:n⁶ — його дикого родича.

5. Ігала

Порядок слів:

[підмет] — присудок — додаток — [V2] — [обставина місця]

V2 є другим дієсловом або другою частиною деяких складених дієслів:

- приносити = відносити (**né / kó**) + підходити (**wá**)
- лизати = **fá + ná**
- пхати = **kè + ètʃè**
- пам'ятати = **ré + wá**

Корені деяких дієслів відрізняються (мають суплетивні форми) залежно від числа підмета:

	однина	множина
відносити	né	kó
входити	tɔ	ɲú
співати	g^wǔ	dʒɔ

Якщо підмет виражено займенником, то його не записують окремо, а позначають префіксом дієслова. Тон префікса є низьким, якщо дієслово недоконане, і високим, якщо доконане:

	I	II	III
однина	u-	ɛ-	i-
множина		mɛ-	ma-

Власник-іменник стоїть після власності, а власник-займенник позначається суфіксом:

	I	II	III
однина	-mi	-wɛ	-ŋ^wu
множина	-wa		-ma

Прийменники походять від назв частин тіла:

	іменник	прийменник
ɪbá	бік	біля
éfù	живіт	у (до)
ùbĩ	спина	за
édzú	око	перед
ódzĩ	голова	на

Завдання 1:

21	Він з'їв його змію.	[í]dʒɛ édʒôŋ^wu
22	Ти пам'ятав мою музику.	èré élimi [wá]
23	Ви увійшли до вази.	mé[ɲú] ámô

Завдання 2:

24	màwá èbúŋ^wu rú	Вони прийшли й увійшли до його укриття.
25	éré ùbĩ àtámi wá	Ти запам'ятав спину мого батька.
26	údze édzú èdzè	Я з'їв око леопарда. / Я поїв перед леопардом.
27	àrà élawe tó ádzi ùbĩ úríma	Твій кінь [увійшов / входив] до річки за їхнім будинком.

Завдання 1:

28	Ви принесли нашу матір (і поклали) перед будинком.	mékó íjewa wá édzú úrí
29	Я різав твою колючку.	ùbù ikékéwe
30	Вони віднесли живіт змії у дерево.	mákó éfû éwe éfû ólí
31	Він співав на кінському сидлі.	ìgwũ ódzi òfidi àrà éla